

—

Protokoll nr 3 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 23 mars 2021, kl. 16:00-16:41

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-23, omedelbart justerade §§ 10, 12 och 13.

Dag för justering: 2021-03-26

Erik Slottner (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:
Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottner (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Isak Kupersmidt (C)
Felix Finnveden (S)
Lisa Ahlstrand (S)
Robert Mjörnberg (V)
Inger Gretzer Qvick (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Truls Ljungström (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C)
Bengt-Olov Tengmark (S)
Melisa Guner (S)
VAKANT (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Lisbeth Crabo Ljungman (M)

Närvarande tjänstemän:

Tf Förvaltningschef Raili Karlsson, avdelningscheferna Kicki Elofsson och Susanne Brinkenberg, biträdande avdelningschef Linda Hammes, enhetschef Carl Smitterberg, strategerna Elisabeth Landström och Jenny Österman samt nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström, Fredrik Bergström och Sara Heidenborg.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 2/2021-02-23

Äldrenämndens protokoll från 2021-02-23 anmäldes.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmäldes.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Enhetschefen Carl Smitterberg informerar om nuläget kring
covid-19.

Strategerna Elisabeth Landström och Jenny Österman höll en
presentation kring äldreomsorgens årsrapport 2020.

§ 7. Remiss av Motion om att utreda kostnaderna för stadens tolkar

Dnr ALD 2020/672

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-15.

I motion 2020_1121 föreslår Peter Wallmark och Martin Westmont, båda (SD), att staden ska utreda de totala kostnaderna för tolkar. Detta för att kunna minska kostnaderna och för att effektivisera stadens tolkverksamhet.

Äldreförvaltningen anser att om detta kan göras på ett sätt som inte innebär att alltför stora resurser tas i anspråk så kan kostnaden för stadens tolkar tas fram. Förvaltningen hänvisar dock till stadsledningskontoret, som har stadens kommunövergripande roll, att ta ställning till detta.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det är viktigt att stadens erbjudande om tolkning inte missbrukas eller tar bort motiveringen för invandrare att lära sig svenska och integreras i vårt samhälle.

Då det i nuläget inte finns några restriktioner för omfattningen på rätten att kräva tolk i interaktionen med myndighets Sverige, är det viktigt att kunskapen om kostnaderna hålls uppdaterade.

En ökad kravställning på nyanlända att lära sig Svenska ökar möjligheten till att snabbt komma i arbete och nå självförsörjning vilket på sikt medverkar till att minska behovet av tolkning och dess medföljande kostnader.

Vi ser fram emot att Stockholm stad snarast genomför den i motionen begärda utredningen.

§ 8. Remiss av Motion om uttag av friskvårdstimme

Dnr ALD 2020/770

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-15.

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion om uttag av friskvårdstimme. I motionen föreslås att kommunstyrelsen får i uppdrag att se över regelverket för friskvårdstimmen eller på annat sätt säkerställa att alla anställda får reella möjligheter att använda den under sin arbetstid. Att se över vilka möjligheter som finns för att säkerställa att alla anställda får goda möjligheter att, anpassade till individens arbetssituation, nyttja stadens friskvårdsförmåner tycker förvaltningen är bra.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltnings förslag

Reservationer

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. kommunfullmäktige bifaller motionen
2. därutöver anför följande

Det är glädjande att förvaltningen är så positivt inställd till motionen och ser behovet av en översyn för att säkerställa att alla anställda i staden får goda möjligheter att nyttja stadens friskvårdsförmåner utifrån sin arbetssituation. Idag varierar förmåner och möjligheter att ta del av en friskvårdstimme mellan såväl förvaltningar och bolag som mellan arbetare och tjänstemän. Dagens riktlinjer om att friskvårdstimmen inte får tas ut vid arbetsdagens början eller slut är ett avgörande hinder för att åstadkomma reella möjligheter för alla anställda att använda friskvårdstimmen.

I bakgrunden finns självfallet påverkansfaktorer av administrativ art, men det går inte ducka för att klass och kön är vitala delar som påverkar resultatet. Det är helt enkelt inte rimligt att man inte kan planera verksamheten så att det som är självklart för stadens chefer och tjänstemän, inte låter sig göras för en kvinna som arbetar inom äldreomsorgen.

Som framgår av motionen finns olika möjligheter att åstadkomma en förändring i exempelvis barn- och äldreomsorgen, dels sänkt heltidsmätt med en timme per vecka genom ett lokalt kollektivavtal och dels schemaläggning av friskvårdstimmen i slutet av arbetsdagen. En utredning kan visa om det finns fler sätt att ge alla anställda reella möjligheter att använda friskvårdstimmen och även komma med förslag om vad som passar bäst i respektive verksamhet.

Vi vill också framhålla vikten av ett framtagande av fastställda nyckeltal för hur många arbetstagar stadens chefer, främst inom omsorgen, har ansvar gentemot! Ett svåröverblickbart chefskap samspelar inte med en god planering av de anställdas arbetstid, friskvård inkluderat.

De hälsomässiga effekterna av friskvård är många, vi menar att staden också måste ta sitt ansvar för att möjliggöra att alla kan utnyttja den på arbetstid. På inget vis bör det ta fokus från behoven av ökad bemanning, minskad andel visstidsanställda och andra angelägna frågor, utan självklart gå hand i hand med dessa frågor.

Särskilt uttalande

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Clara Lindblom (V) önskar i motionen att en översyn av regelverket för hur personal inom barn och äldreomsorgen skall kunna nyttja en friskvårdstimme, som när detta avtalats om ingår i anställningsvillkoren, under förutsättning att arbetet tillåter detta.

Clara Lindblom beskriver hur den ansträngda personalsituationen inom barn och äldre omsorgen omöjliggör för personalen att nyttja friskvårdstimmen eller ens komma ifrån för att gå på toaletten eller ta rast.

Nuvarande regelverk förhindrar att friskvårdstimmen används under arbetsdagens början eller slut, motionen föreslår därför en ändring i kollektivavtalet så att heltidsmättet minskas med 1 timme i veckan som sedan schemaläggs till slutet av arbetsdagen.

Sverigedemokraterna menar att det huvudsakliga problemet här är ett underskott på personella resurser. Att ta bort arbetstid i början eller slutet på arbetsdagen då belastningen oftast är som störst när dagisbarn skall lämnas eller hämtas, är upplagt för problem. Motsvarade problematik kan förekomma inom äldreomsorgen vid skiftbyten.

Sverigedemokraterna förordar därför istället att prioriteringar i stadens budget skapar utrymme för anställning av mer personal inom barn och äldreomsorgen så att personalen både har möjlighet att gå på toaletten, ta rast och använda en friskvårdstimme då arbetssituationen tillåter det. Exempelvis kan de 20 miljoner som bekostar boenden för illegala migranter övervägas för ändamålet.

§ 9. Remiss av Motion om en stärkt beredskap som ger trygghet

Dnr ALD 2020/782

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-10.

Karin Wanngård (S) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att kommunstyrelsen ges i uppdrag att påbörja arbetet med att säkerställa arbetet med Covid-19. För att kunna möta en andra våg av pandemin behöver arbetet med att möta riskerna påbörjas innan stadens utvärdering är klar.

Äldreomsorgen har under hösten visat att den tagit lärdom av vårens arbete med pandemin samtidigt som tillgången till skyddsutrustning förbättrats avsevärt. Hanteringen av den andra vågen skedde med en större säkerhet än vad som var fallet under våren. Ökad kunskapsnivå, särskilda korttidsplatser och förstärkningsteam inom hemtjänsten är exempel på lärdomar som dragits under våren och som på kort tid implementerades när den andra vågen av covid-19 kom under hösten 2020.

Äldreförvaltningen har påbörjat analys och arbete med de iakttagelser och påpekanden som Coronakommissionen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO, gjort om äldreomsorgen liksom i de slutsatser som dragits i äldreförvaltningens egna uppföljningar.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut till vilket ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) ansluter sig till och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottner (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. motion om en stärkt beredskap som ger trygghet bifalles
2. därutöver anföra följande

Covid-19 har visat vikten av att stadens säkerhet och beredskap stärks och utvecklas för att kunna möta utmaningar, kriser och hot mot Stockholm. Erfarenheten från våren 2020 visar att det finns betydande brister i stadens förmåga. Det kommer en tid när stadens hantering av pandemin kommer att utvärderas och slutsatser kommer att dras. Vi kan redan nu konstatera hur viktigt det är att staden stärker beredskapen för att ha en fungerande infrastruktur för säkerhet och skydd i händelse av krig och kriser.

Motionen lyfter ett antal förslag som syftar till just att stärka stadens beredskap. Det handlar exempelvis om att säkra tillgången på skyddsmaterial, utveckla stadens kommunikativa förmåga vid kriser samt förstärka den egna kompetensen och rådgivet. Motionen föreslår ett tydligt mål om att staden ska säkerställa en lagerhållning av skyddsmaterial för vård och omsorg om minst tre månader. Förvaltningens svar om att reserver finns möter i detta avseende inte de krav som formuleras i motionen. Det är angeläget att staden även långsiktigt utgår från att just-in-time-leveranser inte kommer vara gott nog för att säkra en bra beredskap.

Förvaltningen lyfter i sitt svar att pandemin satt ljuset på några av de utmaningar som äldreomsorgen arbetat med sedan tidigare, exempelvis rekrytering av utbildade undersköterskor, kunskaper om och tillämpning av basala hygienrutiner och tillgången till sjuksköterskor. Vår bestämda uppfattning är att stadens samtliga verksamheter ska tillämpa fasta anställningar som norm. Målet för stadens verksamheter ska vara att 90

procent av de anställda ska omfattas av dessa villkor, avseende både andelen fasta anställningar och andelen heltidsanställningar. Användningen av allmän visstidsanställning (AVA), timanställningar och andra former av otrygga anställningar ska minimeras och endast användas på sakliga grunder, väl kända av verksamheterna. Coronapandemin har inom många verksamheter inneburit en brutal ögonöppnare av behovet av en bättre personalpolitik. Högre ambitioner för kompetens, trygga arbetsvillkor och långsiktigt arbete med kontinuitet och kompetensförsörjning behövs.

Stadens beredskap behöver ständigt utvecklas för att möta plötsliga krissituationer. Motionen lyfter fram förslag för hur staden kan stärka sin beredskap. Förslag som alla partier förhoppningsvis kan enas om.

§ 10. Remiss av Fast omsorgskontakt i hemtjänsten, SOU 2020:70

Dnr ALD 2020/806

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-23.

Kommunstyrelsen har remitterat fast omsorgskontakt i hemtjänsten, SOU 2020:70 för yttrande till bland annat äldrenämnden.

Utredningens uppdrag har varit att lämna förslag på hur en fast omsorgskontakt kan införas i hemtjänsten, bedöma vilka arbetsuppgifter som ska ingå i omsorgskontaktens roll samt bedöma vilken kunskap och kompetens en fast omsorgskontakt bör ha.

Utredningen föreslår att det i lag ska införas ett krav om fast omsorgskontakt från och med den 1 januari 2022. Enligt

förslaget ska den fasta omsorgskontakten inneha yrkestiteln undersköterska. Detta föreslås träda i kraft den 1 januari 2030 för att verksamheterna ska ha tid för omställning.

Äldreförvaltningen instämmer till förslaget om att i lag införa krav om fast omsorgskontakt i hemtjänsten men anser att det ska omfatta alla med beslut om hemtjänst oavsett ålder. Vidare anser äldreförvaltningen att det inte heller bör begränsas till hemtjänsten utan även omfatta annan verksamhet som exempelvis dagverksamhet och särskilt boende.

Äldreförvaltningen ställer sig också bakom förslaget om yrkestitel undersköterska som utbildningskrav för den fasta omsorgskontakten och förslaget om tidsplan för införandet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande till vilket ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) ansluter sig till enligt följande:

Vi instämmer i äldreförvaltningens synpunkter angående att förslaget om en fast omsorgskontakt ska omfatta alla med beslut om hemtjänst oavsett ålder. Vidare instämmer vi i förvaltningens synpunkter om att förslaget heller inte bör begränsas till hemtjänsten utan även omfatta annan verksamhet som exempelvis dagverksamhet och särskilt boende.

Vad gäller äldreförvaltningens bedömning av att det fortsatt kommer att vara en utmaning att få undersköterskor till hemtjänsten i Stockholm där hemsjukvården fortfarande inte är kommunaliserad har vi ett antal synpunkter.

Arbetsvillkoren och anställningsförhållandena är oerhört viktiga för alla yrkesgrupper, men inom äldreomsorgen anger många att de vill sluta på grund av dåliga arbetsförhållanden och en ständig känsla av att inte räcka till. De blågröna har tydligt visat att de inte ser sambandet mellan personalens

villkor och kvaliteten inom stadens verksamheter och senast i januari 2020 togs kraven på heltid som norm och på att minska timanställningar bort ur upphandlingsunderlaget för hemtjänsten, något som under denna pandemi med uppenbar tydlighet visat sig vara ödesdigert.

Nära en fjärdedel av den arbetade tiden inom äldreomsorgen utgörs av timanställda. Det är inte bra för kontinuiteten och det är inte bra för jämställdheten. Fortfarande lever många kvinnor under alltför svåra ekonomiska förhållanden. Hälften av kvinnorna i traditionella arbetaryrken jobbar deltid och den främsta anledningen till detta är att de inte får en heltidsanställning.

Det krävs en politisk vilja för att förändra dessa förhållanden och ge personalen organisatoriska och tidsmässiga förutsättningar att ge en individanpassad omsorg, höja statusen på yrket och skapa förutsättningar för att vilja och orka arbeta kvar.

§ 11. Äldreomsorgens årsrapport 2020

Dnr ALD 2021/31

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner rapporten
2. Äldrenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna för kännedom

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-22.

Äldrenämnden ansvarar bland annat för stadsövergripande utvecklingsfrågor inom äldreomsorgen i Stockholms stad. I uppdraget ingår även att årligen ta fram en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet i syfte att ge en samlad bild av äldreomsorgen i Stockholms stad. Årsrapporten används som underlag i det kontinuerliga utvecklingsarbetet för en likvärdig äldreomsorg av god kvalitet. Årsrapporten 2020 är den fjärde upplagan och precis som tidigare år bygger den på övergripande statistik om den äldre befolkningen i Stockholm, äldreomsorgens insatser och volym, resultat från olika uppföljningar samt olika utvecklingsarbeten som bedrivits.

Nytt för i år är att personalfrågor ingår i redovisningen samt att det finns ett avsnitt om digitalisering. Det finns även ett avslutande avsnitt om utvecklingsområden som framkommit i redovisningen som i stora drag handlar om kompetensutveckling, stärkt ledarskap, hälso- och sjukvårdens organisation, digitalisering och att i högre utsträckning ta tillvara de äldres synpunkter i utveckling av äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldrenämnden har i uppdrag att årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen. Syftet med årsrapporten är att ge en samlad bild av äldreomsorgen i Stockholms stad 2020. Rapporten ska också vara ett underlag för att arbeta mot en likställighet inom stadens äldreomsorg och ska användas i dialoger med stadsdelsförvaltningarna samt fungera som ett underlag för beslut, planering och utveckling.

Då flertalet av de regionala jämförelserna saknas i rapporten, troligtvis på grund av att StockholmsSNAC för 2020 uteblev på grund av pandemin, blir det svårt att utifrån rapporten arbeta för en mer likställig äldreomsorg.

Minskningen av antalet verkställda beslut inom hemtjänsten beror troligen, som rapporten pekar på, den pågående pandemin och att flera har valt att ha insatsen vilande på grund av oro att bli smittad. Detta resulterar nu i att flera som söker biståndsinsatser har omfattande behov eftersom de väntat för länge med att söka hjälp, något som staden behöver ha beredskap för.

Trots att personalkontinuiteten är en av de viktigaste faktorerna för den enskildes trygghet finns den omnämnd vid enbart ett

tillfälle i den blågröna majoritetens budget. För oss är det viktigt att sträva efter en ökning av personalkontinuiteten och de stora variationerna mellan stadsdelar behöver utredas och goda exempel spridas.

För att uppnå en god personalkontinuitet krävs politisk vilja och fasta anställningar på heltid. I årsrapporten för år 2019 förklaras att flera av de privata utförarna som har ovanligt god personalkontinuitet har personal, vanligen timanställd, som enbart går till ett visst antal kunder och att denna personal ofta arbetar sex dagar i veckan. Vidare redogörs för att utförare med relativt få kunder har en bättre kontinuitet än utförare med många kunder eftersom de har få antal anställda och i snitt färre antal kunder än de kommunala eftersom de privata utförarna har möjlighet att ange max antal kunder, samt har möjlighet att ange ett begränsat geografisk upptagningsområde. Större privata utförare har liknande resultat som de kommunala utförarna på kontinuitetsmätningarna. Att denna förklaring utelämnats i rapporten för år 2020 ger oss ingen anledning till att tro att de privata utförarnas något bättre siffror beror på något annat än detta.

Arbetet för att erbjuda fler trygga och fasta anställningar behöver intensifieras. Att som tidigare hävda att arbetsgivaren behöver flexibilitet i verksamheterna kan inte längre rättfärdiga att närmare en fjärdedel av arbetet utförs av timvikarier, särskilt inte som flera av dessa vill ha en fast anställning.

Att Stockholm inte i sina upphandlingar och i förhållande till egen verksamhet längre tillräckligt tydligt driver krav på tryggare anställningar får stora negativa konsekvenser. Likaledes behöver staden för att skapa en bättre och säkrare äldreomsorg höja ambitionerna för kompetensutveckling, både i förhållande till egen och upphandlad verksamhet. Det bör vara en självklarhet framöver att hur verksamheterna lever upp till kompetenskrav ska följas upp i stadens utvärderingar.

Ledamoten Robert Mjörnberg (V) m.fl. anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Alla torde vara överens om att år 2020 var ett år med allvarliga konsekvenser för såväl de äldre som de som arbetar med de äldre. Vi vet ännu inte vad följderna av isoleringen och sjukdomsutbrott betytt för de äldres för psykiska och somatiska

hälsotillstånd. Personalen inom äldreomsorgen har fått arbeta under fysiskt och psykiskt svåra förhållanden och det har även har förekommit bristande stöd från chefer. En del i det som handlar om bristande ledarskap ser vi som kopplat till ett för stort antal anställda kopplat till varje enskild chef.

Pandemin har även givit effekter på Äldreförvaltningens årsrapport 2020 genom att förvaltningar och chefer inom äldreomsorg inte har kunnat genomföra verksamhetsuppföljningar fullt ut. Kvalitetsuppföljningar på individnivå, liksom även Socialstyrelsens brukarundersökning, visar på minskad andel observationer respektive lägsta svarsfrekvensen sedan undersökningarna startades. I årsrapporten saknas helt data angående den medicinska kvaliteten på vården och omsorgen på grund av att uppgifter från kvalitetsregister inte delgetts.

Med det ovan sagda anser vi att man bör vara försiktig med tolkningar av data från årsrapporten och istället ta fasta på de brister i äldreomsorgen som uppmärksammats i genomförda granskningar (Coronakommissionen och IVO) men som också sedan flera år varit kända.

Vi anser att det inte finns tid för att avvakta utan att det omgående bör fastställas krav på:

- max antal medarbetare per chef
- max antal ärenden per biståndsbedömare
- minimum antal sjuksköterskor beroende på storlek och inriktning av vård- och omsorgsboende, demens respektive somatiskt
- att öka andelen undersköterskor i hemtjänst och på särskilda boenden i förhållande till vårdbiträden
- max andel timanställda
- minimikrav på läkarbemanningen på vård och omsorgsboende då det inte går att vänta på nationella minimikrav, förhandlingar bör ske med regionen om ökade läkarresurser och krav läkarens tillgänglighet och ingående i teamet på boendena.

Vidare ska planeringen av framtida personalbehov, förutom befolkningsprognoser och personalavgångar, bygga på uppsatta mål/nyckeltal för en optimal verksamhet och prognoser för när dessa kan förväntas vara uppfyllda. Vi vill se ett framtagande av nyckeltal för antal medarbetare per chef, för att säkerställa möjligheterna till ett närvarande ledarskap. Detta är av största vikt då det direkt påverkar personalens tillgång till råd och stöd

men också sätter ett tydligare fokus på arbetsmiljöarbetet och arbetsbelastningen generellt. Det är mycket angeläget att kunna få och ha ett förtroendefullt förhållande till de personer som arbetar i exempelvis hemtjänst. Vi anser därför att antalet personer i hemtjänsten som besöker den boende under 14 dagar ska sänkas till högst åtta, jämfört med nuvarande mål på max tio personer.

Vi anser att vidareutbildning, kompetensutveckling och språkförbättring ska ske på av arbetsgivaren betald tid även efter "Äldrelyftets" utgång.

År 2015 togs enligt årsrapporten fram en handlingsplan för att öka likställigheten och förbättra biståndshandläggarnas arbetssituation, som präglas av tidspress, hög arbetsbelastning otillräckligt inflytande och resurser i förhållande till de krav som ställs. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att följa upp att målet nås avseende förbättrad arbetssituation och minskad personalrörlighet. Vi anser att det av årsrapporten ska framgå vilka arbetsförbättringar och vilken personalrörlighet som är uppsatta för att nå "målet".

Enligt Äldrestiftelsens utredning från 2017 (Bostäder anpassade för äldre 2017:4) var trygghetsboende (nuvarande benämning seniorboende) med aktivitetscenter, god fysisk tillgänglighet och centralt läge, nära till kommunikationer, affärer, vårdcentral av störst betydelse för att vilja bo där och för att kunna fortsätta bestämma över sitt liv. Avsaknaden av hälso- och sjukvårdspersonal i trygghetsboenden innebar dock att vissa ansåg att servicehus var ett bättre alternativ. Enligt Årsrapporten 2020 har antalet servicehuslägenheter har minskat med cirka 140 lägenheter jämfört med föregående år och till följd av de senaste årens minskade efterfrågan med tomma platser i servicehus har avveckling eller omstruktureringar till seniorbostäder genomförts. Samtidigt framgår i årsrapporten att under år 2020 fattades 381 beslut om servicehus varav cirka hälften var avslag, Vi efterlyser en analys av orsakerna till den påstådda minskade efterfrågan av servicehus, är anledningen boendernas kvalitet och attraktivitet eller är kostnaderna för höga för många i målgruppen?

Vi tolkar det som att det inte ska finnas annan boendeform mellan seniorboende eller eget boende med maximalt antal hemtjänststimmar och vård och omsorgsboende i den nuvarande majoritetens planering, Var finns alternativen för de som lever i

fysisk och psykisk isolering? Vi anser att den påvisade diskrepansen mellan ansökningar och avslag till servicehus och utvecklingen mot i genomsnitt 78 timmars hemtjänst innan inflytt till vård- och omsorgsboende inte är acceptabel. Vi anser även att den utredning, som enligt verksamhetsplanen 2021 ska ske angående finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende och vilka ekonomiska effekter det kan ge, bör utvidgas till att omfatta en helhetsanalys av boendeformer utifrån de äldres perspektiv.

§ 12. Fördelning av medel från Matlyftet 2021

Dnr ALD 2020/788

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag på fördelning av medel motsvarande 8,0 mnkr från Matlyftet 2021.
2. Äldrenämnden beslutar att delegera till förvaltningschefen att besluta om eventuella omfördelningar av medlen som inte rekviderats
3. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering av paragrafen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-04.

Under de senaste två åren har stadsdelsförvaltningarna haft möjlighet att ansöka om medel från Matlyftet. I budget 2021 har äldrenämnden fått i uppdrag att i samråd med stadsdelsförvaltningarna fortsätta arbetet med Matlyftet vars syfte är att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet. Matlyftet är budgeterat till 8,0 mnkr för 2021. Alla stadsdelsförvaltningar har ansökt om medel och det sökta beloppet uppgår till 15,6 mnkr och därför har prioriteringar av medlen varit nödvändig. I bilaga 1, Fördelning av medel från Matlyftet 2021, redovisas fördelningen per stadsdelsförvaltning och verksamhet. I bilaga 2, Redovisning av Matlyftet 2020, redovisas en sammanställning av genomförda aktiviteter under 2020. Stadsdelsförvaltningarna har angett att de planerade aktiviteterna varit svåra att genomföra på grund av pandemin och de restriktioner som det medförde. Samtliga

stadsdelsförvaltningar har fått anpassa aktiviteterna för att följa rådande restriktioner.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Maten och måltiden betyder mycket för den äldres välbefinnande och hälsa. Måltiderna förebygger undernäring och sjukdomar, samt är en viktig social del och ett positivt inslag i vardagen. Många av våra äldre är ofrivilligt ensamma, vilket kan leda till depression och minskad aptit, med undernäring och ytterligare sjukdomar som följd. Eftersom alltför många äldre bor kvar i ordinärt boende och många lever isolerat är måltiden viktig även inom hemtjänsten.

Vi välkomnar att förvaltningen även inför ansökan för år 2021 anordnat ett erfarenhetsmöte med syfte att inspirera varandra och lyfta goda exempel.

Stockholms äldre behöver kraftfulla insatser som motverkar undernäring och ofrivillig ensamhet. Kunskapen kring maten och måltidsupplevelsens betydelse för hälsa och välmående behöver öka och vi är tveksamma till att majoritetens satsningar ger de långsiktiga effekter våra äldre behöver för att stärka måltidens betydelse, förebygga undernäring och förebygga ofrivillig ensamhet. Flera av aktiviteterna nyttjas av dem som redan tar sig till aktivitetscentren och de som är ofrivilligt ensamma och socialt isolerade riskerar att inte delta i aktiviteterna. Det uppsökande arbetet för att nå de ofrivilligt ensamma saknas ofta och behöver förbättras. En föreläsning om livsglädje eller en bussutflykt kan ge en aktiv äldre ett stort utbyte och verka förebyggande, men vi hade velat se en större insats på det uppsökande arbetet för att aktiviteterna ska komma dem till del som mest behöver det.

Vi tror att något som gör en långsiktig och verklig skillnad är att ha måltidsombud på varje enhet inom den kommunala hemtjänsten, med särskild kunskap om måltider för äldre, ombud som sprider kunskaper om bra mat för äldre, vilka lagar, regler och ansvarsförhållanden som gäller för maten, samt löpande informerar och inspirerar övrig omvårdnadspersonal. I detta arbete ska även hållbarhetsaspekten och vikten av att minska miljöpåverkan genom valet av mat beaktas. Varje krona staden använder måste ge effekter som förbättrar hälsan för äldre och ökar kvaliteten inom verksamheterna.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Mat är livsviktigt, både som källa till glädje och social samvaro och som en nödvändighet för att behålla hälsan. Vänsterpartiet ställer sig positiva till aktiviteter och insatser som främjar äldres intresse för mat och kunskaper om matens betydelse för hälsan. Det är glädjande att se att flera av aktiviteterna har gett positiva resultat. Men vi ser samtidigt att flertalet av de aktiviteter som görs inom ramen för matlyftet riktar sig till de äldre som är relativt friska och som kan ta sig hemifrån. Det är visserligen viktigt med preventiva insatser kring mat för dessa personer så att de håller sig friska länge, men det är inte den målgruppen som i dagsläget är mest drabbad av undervikt och social isolering.

Vi efterlyser fler insatser för personer i ordinärt boende som har svårt att ta sig till och från aktiviteter. Måltidsvän var ett utmärkt initiativ, men det visade sig tyvärr svårt att genomföra då det var svårt att rekrytera volontärer till detta uppdrag. Vänsterpartiet skulle hellre se att resurser satsas på generösare hemtjänstuppdrag, där personalen skulle få tid att sitta med vid måltider. Minutscheman och verksamheter med låg bemanning sammantaget med effektiviseringskrav samverkar dåligt med ambitionen att skapa en miljö där den äldre finner matglädje och där personalen har den tid som krävs. I ett tidigt skede vid observerad nutritionsproblematik bör åtgärder omgäende vidtas för den boende och personalen måste kunna få stöd, hjälp och tid att genomföra detta enligt uppsatta mål för nutrition, mat och måltider. Utfallet av mätningarna av nattfasta och måltidsobservationer, som enligt verksamhetsplanen 2021

kommer redovisas i stadens integrerade ledningssystem (ILS) via stadsdelsförvaltningarna, borde leda till åtgärder som ger individuella matlyft.

Sammantaget konstaterar Vänsterpartiet att även om intentionerna med Matlyftet är goda, är det att föredra att satsningar på pubkvällar och dylikt bekostas genom en generösare äldreomsorgsbudget. Vi anser att det som behövs är att det tillkommer reella finansieringar som är permanenta för att komma tillrätta med den underfinansiering äldreomsorgen som helhet lider av sedan många årtionden. Att Stockholms stadsdelar ska lägga resurser på att söka, i sammanhanget, mindre summor (8 miljoner kronor) för aktiviteter, som syftar till att minska undernäring och ofrivillig ensamhet. Detta borde självklart rymmas inom den ordinarie verksamheten och kan inte betraktas som ett förnuftigt användande av stadsdelarnas personalresurser och i förlängningen av våra skattepengar. Tvärtom är administrationen ett uttryck för hur styrmodellen new public management genererar administration och styr personal mot administration istället för att prioritera kärnuppdraget: det professionella, mellanmännsliga arbetet.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna är det parti som ihärdigast drivit frågan om äldres rätt till välsmakande och näringsrik mat i en trevlig miljö. Det är vår uppfattning att detta är en av de viktigaste insatserna som kan göras för att främjas äldres hälsa, samt ge dessa ett värdigt leverne genom en god livskvalitet. Frågan om näringsintag och kost är grundläggande för såväl psykiskt som fysiskt välmående.

Vi är därför positivt inställda till att det nu finns en ambition hos majoriteten att börja ta tag i de problem som idag finns. Trots detta ställer vi oss frågande till hur det kommer sig att många av de ansökande förvaltningarna begärt flerfaldigt större summor än de som föreslås beviljas av äldreförvaltningen. Är det så att förvaltningen bedömer delar av dessa ansökningar som onödiga för att tillfredsställa en hög matkvalitet? Hur kommer det sig i sådant fall att stadsdelsförvaltningarna gjort bedömningen att de behöver mer medel än de som beviljats inom ramen för Matlyftet?

Äldres rätt till en värdig ålderdom måste vara utgångspunkten för all typ av äldreomsorg. Det är därför av stor vikt att det råder en gemensam syn bland Stockholms stads förvaltningarna hur detta kan tillgodoses.

§ 13. Anskaffning av trygghetslarm

Dnr ALD 2021/127

Äldrenämndens beslut

1. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, genomföra ett avrop av digitala trygghetslarm genom en förnyad konkurrensutsättning utifrån SKL Kommentus Inköpscentrals AB:s tillfälliga ramavtal för trygghetslarm och larmmottagning 2019.
2. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, göra avropsanmälan till SKL Kommentus Inköpscentral AB, besluta om avropsförfrågan, fatta tilldelningsbeslut, ingå och förlänga kontrakt med ny leverantör.
3. Förvaltningschefen ska, med möjlighet till vidaredelegation, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägning, kompletteringar och/eller tillägg till det kontrakt som tecknas samt i övrigt förvalta det tecknade kontraktet.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-03-09.

Äldreförvaltningen tecknade i augusti 2020, efter genomförd upphandling, ett ramavtal med leverantör om att tillhandahålla bland annat trygghetstelefoner. Det ramavtalet hävdades i januari 2021 med anledning av att leverantören inte uppfyllde ställda krav.

I mitten av februari 2021 informerade Telia om att nedsläckning av 2G-nätet kommer att ske i juni 2025. Detta innebär att samtliga befintliga trygghetslarm behöver bytas ut, eftersom de kommunicerar endast genom 2G-nätet. För de nya trygghetslarmen kommer 4G-nätet att användas. Processen att byta ut larmen kommer att genomföras under en period på cirka fyra år. Initialt behöver förvaltningen göra en mindre

anskaffning för att uppfylla det löpande behovet av trygghetslarm. Den aktuella anskaffningen är alltså av begränsad omfattning. En anskaffning av större omfattning planeras äga rum senare.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 14. Anmälan av ekonomisk månadsrapport för februari 2021

Dnr ALD 2021/17

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-03-19.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med uppföljning av budget ska varje nämnd ta fram en månatlig ekonomirapport med årsprognos och redovisa till stadsledningskontoret och respektive nämnd

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 15. Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 år 2020

Dnr 2020/323

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden överlämnar förvaltningens anmälan med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 4 år 2020 till kommunfullmäktige.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-16.

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten IVO samt kommunens revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna har rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 år 2020. Vid periodens slut fanns totalt 395 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, framför allt hemtjänst, avser avbrott i verkställigheten då enskilda har avstått sitt beviljade bistånd på grund av pandemin. Det fanns flertalet ej verkställda beslut om särskilt boende där den enskilde tackat nej till erbjudanden om plats, bland annat på grund av oro för att smittas av Covid-19. Avbrotten har minskat, bland annat då dagverksamheterna har börjat öppna samt att en del äldre valt att påbörja sin insats igen. Flertalet beslut har avslutats då den enskilde av sagt sig insatsen.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§16. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 16 mars 2021

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 18 mars 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 17. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 18 mars 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 18 mars 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 18. Postlista februari 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för februari 2021 anmäldes.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 19. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmäldes.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Lööf, nämndsekreterare